

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะเวลาการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหา

ระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาด

ระยะที่ 3 การประเมินผล

ระยะที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหา

การดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา เพื่อนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย คือ ครูผู้สอนของ โรงเรียน โลกกลางวิทยา ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2550 เพื่อสำรวจสภาพปัญหา เกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนพร้อมกับศึกษาจากแบบรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2549 และรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จาก สมศ. โดยมีขั้นตอน ดังนี้
  - 1.1 ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทราบถึงเหตุผล ความสำคัญ และ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ว่าเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและถือเป็นหน้าที่หลักที่ครูผู้สอนทุกคนต้องร่วมกันดำเนินการเพื่อให้ผลแห่งการพัฒนามีคุณภาพมากที่สุด จากนั้นผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จาก สมศ.

1.2 นำข้อมูลที่สำรวจได้จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและข้อมูลจากการรายงานของโรงเรียนไปดำเนินการวิเคราะห์เพื่อทราบพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน และผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่าง ๆ ปรากฏดังตารางที่ 6-7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการสำรวจพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดตนเอง

ข้อ	พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การรักษาความสะอาดของร่างกาย	1.81	0.74	น้อย
2	การรักษาความสะอาดของฟัน	1.94	0.92	น้อย
3	การรักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า	2.13	0.48	น้อย
4	การรักษาความสะอาดของผม	1.94	0.67	น้อย
5	การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า	1.94	0.42	น้อย
6	การรักษาความสะอาดของถุงเท้า รองเท้า	2.23	0.91	น้อย
7	การสวมใส่รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าแตะเพื่อป้องกันเชื้อโรค	2.26	0.63	น้อย
8	การล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร	2.23	0.59	น้อย
	โดยรวม	2.06	0.67	น้อย

จากตารางที่ 6 พบว่า พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.06$) และพฤติกรรมที่พบว่า มีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ การรักษาความสะอาดของร่างกาย ($\bar{x} = 1.81$) การรักษาความสะอาดของฟัน การรักษาความสะอาดของผม และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ($\bar{x} = 1.94$) และ การรักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า ($\bar{x} = 2.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ผลการสำรวจพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม

ข้อ	พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การทิ้งขยะให้ถูกที่	2.03	0.92	น้อย
2	การทำความสะอาดห้องเรียนตามเวรประจำวัน	2.29	0.58	น้อย
3	การรักษาความสะอาดของโต๊ะ เก้าอี้	2.26	0.43	น้อย
4	การรักษาความสะอาดของผนังห้องเรียนหรืออาคารเรียน	2.00	0.74	น้อย
5	การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน	1.94	0.82	น้อย
6	การรักษาความสะอาดนอกห้องเรียน	2.16	0.66	น้อย
7	การรักษาความสะอาดของโรงอาหาร	2.06	0.67	น้อย
8	การรักษาความสะอาดรอบบริเวณ โรงเรียน	1.97	0.73	น้อย
9	การรักษาความสะอาดของห้องส้วม	2.03	0.49	น้อย
โดยรวม		2.08	0.67	น้อย

จากตารางที่ 7 พบว่า พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.08$) และพฤติกรรมที่พบว่า มีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน ($\bar{x} = 1.94$) การรักษาความสะอาดรอบบริเวณ โรงเรียน ($\bar{x} = 1.97$) และ การรักษาความสะอาดของผนังห้องเรียนหรืออาคารเรียน ($\bar{x} = 2.00$) ตามลำดับ

พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนขาดสุขนิสัยที่ดีด้านการรักษาความสะอาด เช่น ความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การรักษาความสะอาดร่างกาย การรักษาความสะอาดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน ดังข้อมูลปรากฏต่อไปนี้

“นักเรียนส่วนมากไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดทั้งในห้องเรียนและอาคารเรียน”

(ครูผู้สอน. 28 พฤษภาคม 2550 : บันทึก)

“นักเรียนมักจะเล่นซุกซน จนทำให้ร่างกายและเสื้อผ้าสกปรกอมเหม็น”

(ครูผู้สอน. 28 พฤษภาคม 2550 : บันทึก)

“นักเรียนจะทิ้งเศษกระดาษเกลื่อนกลาดหลังจากที่ทำกิจกรรมหรือกินอาหารเสร็จแล้ว”

(ครูผู้สอน. 28 พฤษภาคม 2550 : บันทึก)

“ห้องเรียนค่อนข้างจะสกปรกและห้องน้ำก็มักจะส่งกลิ่นเหม็น เนื่องจากนักเรียนยังขาดสุขนิสัยที่ดีด้านการรักษาความสะอาด”

(ครูผู้สอน. 28 พฤษภาคม 2550 : บันทึก)

“นักเรียนบางคนมีเล็บมือ เล็บเท้าที่สกปรก และบางคนก็พบว่ามีเหาด้วย”

(ครูผู้สอน. 28 พฤษภาคม 2550 : บันทึก)

พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียนโคกกลางวิทยา จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2549 โดยที่โรงเรียนได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งพบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมกับเป็นผู้มีเจตคติและสุนทรียภาพที่ดีต่อการสืบสานด้านดนตรี กีฬา และกิจกรรมนันทนาการ แต่ในบางส่วนยังต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินผลในระดับชาติ (National test) โดยภาพรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง และนอกจากนี้ยังพบว่านักเรียน

ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการทิ้งขยะไม่ถูกที่ การไม่ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน การรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ไม่ยอมเก็บกวาด การไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย โดยมีเล็บยาว แขน ขา สกปรก เครื่องแต่งกายไม่สะอาด ชอบขีดเขียนบน โต๊ะ ผนังห้องเรียน หรือห้องน้ำ เป็นต้น

พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จาก สมศ. เมื่อวันที่ 6-8 กันยายน 2547 พิจารณาตามมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครูและด้านผู้เรียน โดยเฉพาะด้านผู้เรียน พบว่า ในมาตรฐานที่ 1 : ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ พอใช้ และในมาตรฐานที่ 10 : ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับ พอใช้ เช่นเดียวกัน

สรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และการดำเนินงานในระยะดังกล่าว ผู้วิจัยได้ประสานความร่วมมือกับครูผู้สอน โรงเรียน โลกกลางวิทยา ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน เพื่อร่วมกันรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน พร้อมกับนำข้อมูลซึ่งเป็นประเด็นปัญหาจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2549 และ ข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จาก สมศ. มาเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งประกอบการดำเนินการเสริมสร้างวินัยที่ดีให้กับนักเรียน และผลจากการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

ด้านการรักษาความสะอาดตนเอง พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.05$) และพฤติกรรมที่พบว่า มีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ การรักษาความสะอาดของร่างกาย ($\bar{x} = 1.81$) การรักษาความสะอาดของฟัน การรักษาความสะอาดของผม และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ($\bar{x} = 1.94$) และ การรักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า ($\bar{x} = 2.13$) ตามลำดับ

ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการรักษาความสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.08$) และพฤติกรรมที่พบว่า มีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน ($\bar{x} = 1.94$) การรักษา

ความสะอาดรอบบริเวณ โรงเรียน ($\bar{x} = 1.97$) และ การรักษาความสะอาดของผนังห้องเรียน หรืออาคารเรียน ($\bar{x} = 2.00$) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด ของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา สรุปโดยภาพรวม พบว่า นักเรียนยังขาดสุขนิสัยที่ดี ด้านการรักษาความสะอาด เช่น ความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การรักษาความสะอาด ร่างกาย การรักษาความสะอาดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน เป็นต้น

พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2549 พบว่านักเรียนยังขาด สุขนิสัยที่ดีในด้านการรักษาความสะอาด ทั้งความสะอาดของร่างกายตนเอง และความสะอาด ของห้องเรียน บริเวณ โรงเรียน รวมไปถึงอาคารเรียนและอาคารประกอบต่าง ๆ ภายใน โรงเรียน

พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จาก สมศ. พบว่า ในมาตรฐานที่ 1 : ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้ และในมาตรฐานที่ 10 : ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับพอใช้ เช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยได้ประชุมปรึกษาหารือกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยถึงสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ที่พบ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งในที่ประชุมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และสุดท้ายก็ได้ ข้อสรุปร่วมกันว่า สาเหตุของปัญหาดังกล่าวนั้น สามารถแยกออกได้ 2 ประเด็น คือ ครูผู้สอน ไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจึงไม่ปรากฏผลการพัฒนาที่ชัดเจน ประกอบกับ กิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี จึงไม่มีงบประมาณ สนับสนุนที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ส่วนนักเรียนนั้นก็ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการรักษาความสะอาดและไม่กระตือรือร้นในอันที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่ได้รับ มอบหมาย เป็นต้น

ระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาด

การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ดีในด้านการรักษาความสะอาด ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ คือการรักษาความสะอาดตนเองและการรักษาความสะอาด สภาพแวดล้อม โดยใช้กิจกรรมประกอบการดำเนินการที่หลากหลายซึ่งเหมาะสมกับวัยและความสามารถด้านการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคน ในระหว่างเดือนมิถุนายน - เดือนสิงหาคม 2550 ปรากฏดังตารางที่ 8 ต่อไปนี้

ตารางที่ 8 กระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการรักษาความสะอาด

กระบวนการ	กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้อง
1. ขั้นวางแผน (Planning)	1. การรักษาความสะอาดตนเอง 1.1 สร้างความตระหนัก 1.2 จัดกิจกรรม 1.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรม 2. การรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม 2.1 สร้างความตระหนัก 2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนทำกิจกรรม 2.3 ประกาศสภาพแวดล้อมดีเด่น 2.4 ประเมินผล	1. ผู้วิจัย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
2. ขั้นปฏิบัติการ (Action)	ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้	1. ผู้วิจัย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
3. ขั้นสังเกต (Observation)	1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม 2. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการประเมิน	1. ผู้วิจัย 2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
4. ขั้นสะท้อนผล (Reflection)	นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงส่วนที่ยังเป็นปัญหา และนำไปสู่การเสริมสร้างวินัยเพิ่มเติมให้กับนักเรียน	1. ผู้วิจัย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

รายละเอียดของกิจกรรมต่าง ปรากฏดังนี้

1. การรักษาความสะอาดตนเอง โดยผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด โดยให้เห็นว่าการรักษาความสะอาดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและต้องให้ความสำคัญโดยการปฏิบัติให้เป็นปกติวิสัย ซึ่งในที่ประชุมนั้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและได้เสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความตระหนักที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียนรวมไปถึงการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเสริมสร้างวินัยเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดตนเอง ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติซึ่งในระหว่างนั้นผู้วิจัยได้บันทึกข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแต่ละคน เพื่อนำไปวิเคราะห์ถึงเหตุผลและความสำคัญจำเป็นในอันที่จะนำไปสู่การกำหนดเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้นต่อไป และจากการที่ผู้วิจัยได้บันทึกข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแล้วนำไปวิเคราะห์และนำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน สุดท้ายที่ประชุมได้มีมติร่วมกันว่า ในด้านการรักษาความสะอาดตนเองนั้น ควรดำเนินการตามขั้นตอนและกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างความตระหนักให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดร่างกายตนเองเพื่อจะได้เป็นผู้มีสุขภาพและพละทานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง โดยผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนประจำชั้นของนักเรียนแต่ละห้องอยู่แล้วได้นำไปดำเนินการโดยการสอนและชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทั้งในระหว่างการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติกิจกรรมนอกเวลาเรียน ซึ่งในระหว่างนั้นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยก็จะต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนด้วยว่า นักเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดร่างกายตนเองมากน้อยเพียงใดและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างไรบ้าง

1.2 การจัดกิจกรรมประกอบการรักษาความสะอาดตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.2.1 กิจกรรม “ฟ.ฟันยิ้มสวย” มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของสุขภาพฟัน รู้จักวิธีการรักษาสุขภาพของฟันและการแปรงฟันอย่างถูกวิธี โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนของนักเรียนในแต่ละชั้น ได้กำหนดให้นักเรียนแต่ละคนนำอุปกรณ์การแปรงฟันมาจากบ้าน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการแปรงฟันหลังจากที่นักเรียน

รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วในแต่ละวัน อีกประการหนึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนก็ยังได้จัดมุมสุขภาพภายในห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือมุมที่เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพของฟัน เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนให้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของการรักษาสุขภาพของฟันของตนเอง นอกจากนี้ยังได้เชิญเจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยมาตรวจสุขภาพฟันของนักเรียนและเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน โดยการแนะนำและสาธิตวิธีการแปรงฟันอย่างถูกวิธี เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น ในระหว่างที่นักเรียนแปรงฟันในแต่ละวัน รวมไปถึงวิธีการรักษาสุขภาพของฟันของตนเองจากการรับประทานหรือขบเคี้ยวอาหารชนิดต่าง ๆ ด้วย

1.2.2 กิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดของร่างกาย มีจุดประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของความเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายที่สะอาด และปราศจากโรคภัย ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้นิยมสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงต่อไปด้วย เริ่มตั้งแต่การจัดมุมสุขภาพภายในห้องเรียนเพื่อสร้างความสนใจและให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของร่างกายในระหว่างที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน การเล่นกีฬา การช่วยงานพ่อแม่ขณะอยู่ที่บ้าน หรือหลังจากที่นักเรียนรับประทานอาหารเสร็จแล้ว เป็นต้น จากนั้นได้สร้างเงื่อนไขซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนว่าในแต่ละวัน ขณะที่นักเรียนมาเรียนหรือแม้กระทั่งขณะที่อยู่ที่บ้าน นักเรียนจะต้องหมั่นดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย รวมไปถึงความสะอาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของตนเอง และในแต่ละวันครูก็จะตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนก่อนเข้าเรียนทั้งตอนเช้าและตอนบ่าย แล้วจดบันทึกเป็นสถิติไว้ ว่านักเรียนแต่ละคนสามารถรักษาความสะอาดของร่างกายตนเอง รวมไปถึงเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของตนเองได้ดีเพียงใด สำหรับนักเรียนที่สามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี จะได้รับการยกย่องชมเชย โดยการรับรางวัลเป็นเกียรติบัตร และอุปกรณ์การศึกษา พร้อมกับประชาสัมพันธ์ให้ครู เพื่อนนักเรียน และผู้ปกครองทราบในสัปดาห์สุดท้ายของแต่ละเดือน

1.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยการประเมินผลว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และมีประเด็นใดที่สมควรต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมหรือสามารถเป็นแนวทางสำหรับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้ในโอกาสต่อไป

2. ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม ดำเนินการโดยผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อประชุมปรึกษาหารือถึงแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละคน เพื่อจะได้นำไปสู่

การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเริ่มจากผู้วิจัยได้ชี้แจงถึงเหตุผลของการประชุมในครั้งนี้ว่า มีความสำคัญเช่นเดียวกับการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดตนเองให้กับนักเรียน เนื่องจากว่าสภาพแวดล้อมก็ถือเป็นปัจจัยเสริมอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดี และเมื่อมีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตใจร่าเริงแจ่มใสอันเนื่องมาจากการได้อยู่อาศัยในสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดและน่าอยู่น่าเรียนแล้ว ก็สามารถที่จะเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มความสามารถด้วย และในระหว่างการประชุมนั้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัย แต่ละคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ซึ่งสุดท้ายได้มีมติร่วมกันว่า ควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมให้กับนักเรียนก่อน เนื่องจากว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นักเรียนส่วนมากจะไม่เห็นความสำคัญและไม่ใส่ใจกับการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมสักเท่าไรนัก จากนั้นจึงค่อยกำหนดให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดไว้ และรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

2.1 สร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษา

ความสะอาดสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่ โดยมีครูเวรประจำวัน ได้อธิบายและชี้แจงถึงเหตุผล ความสำคัญ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีสุขนิสัยที่ดีในด้านการรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อม ให้นักเรียนฟังหลังจากที่นักเรียนเข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธงเรียบร้อยแล้วในแต่ละวัน เช่น การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน การรักษาความสะอาดอาคารสถานที่ การรักษาความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วม นอกจากนี้ในระหว่างของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียน ครูผู้สอนก็จะคอยกำกับนักเรียนเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณที่นักเรียนทำกิจกรรมอยู่เสมอ ๆ ซึ่งถ้าหากพบว่านักเรียนคนใดไม่ใส่ใจหรือละเลยการปฏิบัติตามกิจกรรมดังกล่าวครูผู้สอนก็จะให้คำแนะนำและเฝ้าดูการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนคนนั้นอย่างใกล้ชิดจนกว่าจะพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่พบว่ามีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดีก็จะยกย่องชมเชย โดยการประชาสัมพันธ์ให้เพื่อน ๆ ทุกคน ทั้งในห้องเรียนและในโรงเรียนได้รับทราบโดยทั่วกัน

2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด

สภาพแวดล้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการรักษาความสะอาด โดยใช้รูปแบบของกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดของร่างกาย

ข้อ	พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การรักษาความสะอาดของผม	3.40	0.92	ปานกลาง
2	การรักษาความสะอาดของฟัน	3.80	0.68	มาก
3	การรักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า	3.80	0.52	มาก
4	การรักษาความสะอาดของขา	3.40	0.47	ปานกลาง
5	การรักษาความสะอาดของแขน	3.60	0.64	มาก
6	การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	4.20	0.59	มาก
โดยรวม		3.70	0.64	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดของร่างกายของนักเรียนโรงเรียน โคกกลางวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก มีจำนวน 4 พฤติกรรม เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ($\bar{x} = 4.20$) การรักษาความสะอาดของฟัน และ การรักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า ($\bar{x} = 3.80$) และ การรักษาความสะอาดของแขน ($\bar{x} = 3.60$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 พฤติกรรม คือ การรักษาความสะอาดของผม และการรักษาความสะอาดของขา ($\bar{x} = 3.40$)

ตารางที่ 11 ผลการปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม

ข้อ	พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียน	3.80	0.66	มาก
2	การรู้จักรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน	4.20	0.49	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.80	0.57	มาก
4	การไม่ขีดเขียน โต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนังอาคารและห้องส้วม	3.80	0.62	มาก
5	การตัดเพื่อนเมื่อพบพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อม	3.40	0.64	ปานกลาง
โดยรวม		3.80	0.60	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก มีจำนวน 4 พฤติกรรม เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ การรู้จักรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ($\bar{x} = 4.20$) การให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ การไม่ขีดเขียน โต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนังอาคารและห้องส้วม ($\bar{x} = 3.80$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 พฤติกรรม คือ การตัดเพื่อนเมื่อพบพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อม ($\bar{x} = 3.40$)

ตารางที่ 12 ผลการปฏิบัติกิจกรรมการแบ่งกลุ่มรักษาความสะอาด

ข้อ	พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การให้ความสนใจและเอาใจใส่เก็บกวาดขยะในบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบ	4.20	0.37	มาก
2	การจัดทำป้ายนิเทศรณรงค์การรักษาความสะอาด	3.80	0.94	มาก
3	การจัดถังขยะไว้ในที่ที่เหมาะสม	3.80	0.68	มาก
4	การช่วยกันเก็บขยะทันทีเมื่อพบเห็นตกหล่นตามบริเวณโรงเรียน	3.80	0.52	มาก
5	การช่วยกันปรับปรุงสภาพของบริเวณที่ได้รับมอบหมาย	3.00	0.72	ปานกลาง
6	การช่วยกันจัดบรรยากาศในบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบให้น่าอยู่น่าเรียน	3.40	0.81	ปานกลาง
โดยรวม		3.67	0.67	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมการแบ่งกลุ่มรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียน โคกกลางวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก มีจำนวน 4 พฤติกรรม เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ การให้ความสนใจและเอาใจใส่เก็บกวาดขยะในบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.20$) การจัดทำป้ายนิเทศรณรงค์การรักษาความสะอาด การจัดถังขยะไว้ในที่ที่เหมาะสม และ การช่วยกันเก็บขยะทันทีเมื่อพบเห็นตกหล่นตามบริเวณ โรงเรียน ($\bar{x} = 3.80$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 พฤติกรรม คือ การช่วยกันจัดบรรยากาศในบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบให้น่าอยู่น่าเรียน ($\bar{x} = 3.40$) และ การช่วยกันปรับปรุงสภาพของบริเวณที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{x} = 3.00$)

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการบันทึกและการสัมภาษณ์การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายของนักเรียน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ปรากฏดังนี้

“นักเรียนให้ความสนใจศึกษาข้อมูลจากมุมประชาสัมพันธ์ที่จัดไว้ในห้องเรียน”

(ครูผู้สอน. 20 มิถุนายน 2550 : บันทึก)

“นักเรียนสามารถบอกได้ถึงผลดีที่เกิดจากการรักษาความสะอาดของร่างกาย และสภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง”

(ครูผู้สอน. 22 มิถุนายน 2550 : บันทึก)

“นักเรียนให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่”

(ครูผู้สอน. 11 กรกฎาคม 2550 : บันทึก)

“นักเรียนบางส่วนจะคอยสอดส่องดูแลการปฏิบัติกิจกรรมของเพื่อน ๆ พร้อมกับ ให้คำแนะนำเมื่อพบว่าเพื่อน ๆ ไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย”

(ครูผู้สอน. 11 กรกฎาคม 2550 : บันทึก)

“นักเรียนสนใจซักถามเมื่อวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพฟัน”

(ครูผู้สอน. 19 กรกฎาคม 2550 : บันทึก)

“นักเรียนแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดมากขึ้น”

(ครูผู้สอน. 8 สิงหาคม 2550 : สัมภาษณ์)

“นักเรียนจะรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง เช่น ผม เล็บมือ เล็บเท้า แขน ขา ให้สะอาดมากขึ้น”

(ครูผู้สอน. 17 สิงหาคม 2550 : บันทึก)

“ห้องเรียนและบริเวณที่นักเรียนได้รับมอบหมายสะอาดมากกว่าที่ผ่านมา”

(ครูผู้สอน. 27 สิงหาคม 2550 : บันทึก)

“นักเรียนจะไม่ขีดเขียน โฉะ แก้ว ฝาผนังอาคาร รวมไปถึงห้องน้ำห้องส้วม”

(ครูผู้สอน. 27 สิงหาคม 2550 : สัมภาษณ์)

“สภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนสะอาด และน่าอยู่ น่าเรียนมากขึ้น”

(ครูผู้สอน. 28 สิงหาคม 2550 : สัมภาษณ์)

“ห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนสะอาดขึ้น ทำให้ผู้ปกครอง
ที่มาส่งนักเรียนกล่าวยกย่องชมเชยบ่อยครั้ง”

(ครูผู้สอน. 28 สิงหาคม 2550 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษา
ความสะอาด โดยผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการดำเนินงาน
ในแต่ละกิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ทราบถึงผลการดำเนินงานโดยภาพรวม ซึ่งปรากฏว่า
โดยภาพรวมแล้วนักเรียน โรงเรียน โลกกลางวิทยา มีวินัยด้านการรักษาความสะอาด ตามที่
กำหนดไว้ในกรอบแนวคิด คือ ความสะอาดตนเอง และความสะอาดของสภาพแวดล้อม
อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
ประกอบด้วย การปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพฟัน “ฟ. ฟันยิ้มสวย” การปฏิบัติ
กิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดของร่างกาย การปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาด
สภาพแวดล้อม และการปฏิบัติกิจกรรมการแบ่งกลุ่มรักษาความสะอาด พบว่า ทุกกิจกรรม
นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า โดยส่วนมากนักเรียนจะให้
ความร่วมมือและสนใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังจะเห็นได้จากการที่
นักเรียนมีสุขภาพร่างกาย ซึ่งประกอบด้วย เล็บมือ เล็บเท้า ผม แขน ขา และฟัน ที่สะอาด
รวมไปถึง การสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สะอาด ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด และ
ในส่วนสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ก็ยังพบว่า สะอาดน่าอยู่ น่าเรียน มากยิ่งขึ้น
กว่าเดิม

ในขณะเดียวกันก็ยังพบว่า มีนักเรียน จำนวน 11 คน ยังขาดระเบียบวินัยที่ดี
เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสะอาดของร่างกายตนเอง โดยพบว่า
นักเรียนมีคราบเหลืองไคลตามคอ แขน และขา มีเล็บมือ เล็บเท้าที่สกปรก และไม่ค่อยจะให้
ความร่วมมือกับเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งนักเรียนกลุ่มดังกล่าวนี้
จำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างให้มีระเบียบวินัยด้านการรักษาความสะอาดให้อยู่
ในระดับที่ดีขึ้นอีกต่อไป

ระยะที่ 3 การประเมินผล

การดำเนินการระยะนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียน โคกกลางวิทยา ในระหว่างวันที่ 17-18 กันยายน 2550 โดยผู้วิจัยได้ประสานงานกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน โรงเรียน โคกกลางวิทยา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันประเมินว่านักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยด้านการรักษาความสะอาดดีขึ้นหรือว่าควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมในประเด็นใดบ้าง

ผู้วิจัยได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการแก่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน พร้อมกับแจกแบบประเมินผลการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยการรักษาความสะอาดร่างกายของตนเอง และการรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันประเมินผล ซึ่งจะได้นำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบผลของการดำเนินงานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ปรากฏผลดังตารางที่ 13-14 ต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดตนเอง

ข้อ	พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การรักษาความสะอาดของร่างกาย	4.06	0.85	มาก
2	การรักษาความสะอาดของพื้น	3.94	0.74	มาก
3	การรักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า	4.06	0.69	มาก
4	การรักษาความสะอาดของผม	3.90	0.54	มาก
5	การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า	4.06	0.83	มาก
6	การรักษาความสะอาดของถุงเท้า รองเท้า	3.87	0.71	มาก
7	การสวมใส่รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าแตะเพื่อป้องกันเชื้อโรค	3.81	0.96	มาก
8	การล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร	3.71	0.57	มาก
โดยรวม		3.93	0.74	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) และพฤติกรรมที่พบว่ามีระดับการปฏิบัติสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ การรักษาความสะอาดของร่างกาย การรักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ($\bar{x} = 4.06$) การรักษาความสะอาดของฟัน ($\bar{x} = 3.94$) และ การรักษาความสะอาดของผม ($\bar{x} = 3.90$)

ตารางที่ 14 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม

ข้อ	พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การทิ้งขยะให้ถูกที่	3.65	0.72	มาก
2	การทำความสะอาดห้องเรียนตามเวรประจำวัน	3.61	0.58	มาก
3	การรักษาความสะอาดของโต๊ะ เก้าอี้	3.65	0.64	มาก
4	การรักษาความสะอาดของผนังห้องเรียน หรืออาคารเรียน	3.81	0.59	มาก
5	การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน	3.84	0.67	มาก
6	การรักษาความสะอาดนอกห้องเรียน	3.74	0.54	มาก
7	การรักษาความสะอาดของโรงอาหาร	3.68	0.38	มาก
8	การรักษาความสะอาดรอบบริเวณ โรงเรียน	3.87	0.69	มาก
9	การรักษาความสะอาดของห้องส้วม	3.61	0.71	มาก
โดยรวม		3.72	0.61	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า พฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) และพฤติกรรมที่พบว่ามีระดับการปฏิบัติสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ 3 ลำดับแรก คือ การรักษาความสะอาดรอบบริเวณ โรงเรียน ($\bar{x} = 3.87$) การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน ($\bar{x} = 3.84$) และการรักษาความสะอาดของผนังห้องเรียนหรืออาคารเรียน ($\bar{x} = 3.81$)

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการเสริมสร้างวินัย
ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการรักษาความสะอาดตนเอง

ข้อ	พฤติกรรม ด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ					
		ก่อนการเสริมสร้าง			หลังการเสริมสร้าง		
		$\bar{X}$		แปลความ	$\bar{X}$		แปลความ
1	การรักษาความสะอาด ของร่างกาย	1.81	0.62	น้อย	4.06	0.64	มาก
2	การรักษาความสะอาด ของพื้น	1.94	0.94	น้อย	3.94	0.62	มาก
3	การรักษาความสะอาด ของเล็บมือ เล็บเท้า	2.13	0.76	น้อย	4.06	0.91	มาก
4	การรักษาความสะอาด ของผม	1.94	0.64	น้อย	3.90	0.83	มาก
5	การรักษาความสะอาด ของเสื้อผ้า	1.94	0.53	น้อย	4.06	0.56	มาก
6	การรักษาความสะอาด ของถุงเท้า รองเท้า	2.23	0.71	น้อย	3.87	0.49	มาก
7	การสวมใส่รองเท้าหุ้มส้น หรือรองเท้าแตะเพื่อป้องกัน เชื้อโรค	2.26	0.59	น้อย	3.81	0.83	มาก
8	การล้างมือก่อนและหลัง รับประทานอาหาร	2.23	0.66	น้อย	3.71	0.69	มาก
โดยรวม		2.06	0.68	น้อย	3.93	0.70	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนโรงเรียน โลกกลางวิทยา โดยภาพรวมมีวินัย
ด้านการรักษาความสะอาดตนเองหลังการเสริมสร้าง สูงกว่าก่อนการเสริมสร้าง ($\bar{x} = 3.93$) :
($\bar{x} = 2.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการรักษา
ความสะอาดหลังการเสริมสร้างสูงกว่าก่อนการเสริมสร้างทุกพฤติกรรม เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการเสริมสร้างวินัย
ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม

ข้อ	พฤติกรรม ด้านการรักษาความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ					
		ก่อนการเสริมสร้าง			หลังการเสริมสร้าง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การทิ้งขยะให้ถูกที่	2.03	0.58	น้อย	3.65	0.64	มาก
2	การทำความสะอาดห้องเรียน ตามเวรประจำวัน	2.29	0.65	น้อย	3.61	0.75	มาก
3	การรักษาความสะอาดของ โต๊ะ เก้าอี้	2.26	0.49	น้อย	3.65	0.59	มาก
4	การรักษาความสะอาดของ ผนังห้องเรียนหรืออาคาร เรียน	2.00	0.61	น้อย	3.81	0.68	มาก
5	การรักษาความสะอาดภายใน ห้องเรียน	1.94	0.74	น้อย	3.84	0.73	มาก
6	การรักษาความสะอาดนอก ห้องเรียน	2.16	0.83	น้อย	3.74	0.81	มาก
7	การรักษาความสะอาดของ โรงอาหาร	2.06	0.81	น้อย	3.68	0.67	มาก
8	การรักษาความสะอาดรอบ บริเวณ โรงเรียน	1.97	0.69	น้อย	3.87	0.58	มาก
9	การรักษาความสะอาดของ ห้องส้วม	2.03	0.72	น้อย	3.61	0.52	มาก
โดยรวม		2.08	0.68		3.72	0.66	

จากตารางที่ 16 พบว่า นักเรียนโรงเรียนโลกกลางวิทยา โดยภาพรวมมีวินัย
ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมหลังการเสริมสร้าง สูงกว่าก่อนการเสริมสร้าง
($\bar{x} = 3.72$) : ($\bar{x} = 2.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรม